UZMANINDAN ÇOCUK ADALET SİSTEMİ UYARISI:

Rehabilitasyon suçu yüzde 40 azaltıyor

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yeliz Kındap Tepe, suça sürüklenen çocuklarda cezalandırıcı yöntemler yerine rehabilitasyon odaklı yaklaşımların önemine dikkat çekti. Tepe, iyi yapılandırılmış programların suçu tekrar etme oranını yüzde 20 ile yüzde 40 arasında düşürdüğünü belirtti

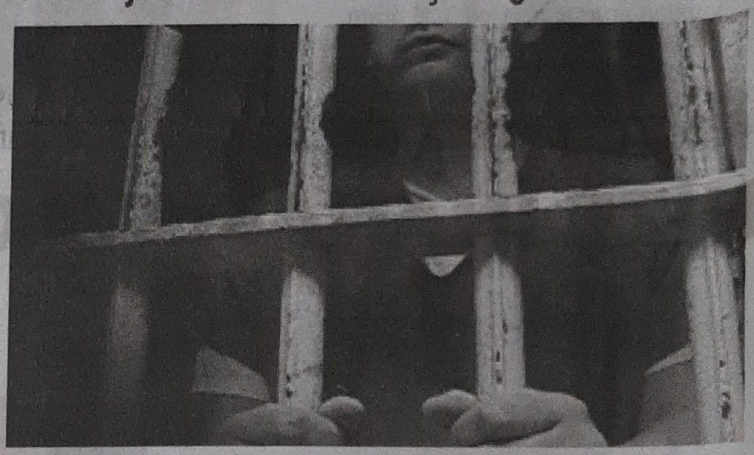
ÇOCUK adalet sisteminde "ceza mı yoksa rehabilitasyon mu?" tartışması sürerken, OMÜ İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı Uzmanı Prof. Dr. Yeliz Kındap Tepe konuya ilişkin çarpıcı açıklamalarda bulundu. Erken yaşta suça sürüklenme ve madde kullanımı risklerine odaklanan Tepe, cezalandırıcı yaklaşımların aksine, yeniden topluma kazandırma odaklı programların çok daha somut sonuçlar verdiğini vurguladı.

SUÇA YÖNELİMDE EN BÜYÜK RİSK

Çocuk ve ergenlerde suça yönelimin tek bir nedene bağlı olmadığını, biyoekolojik model çerçevesinde biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin birleşimiyle ortaya çıktığını ifade eden Prof. Dr. Tepe, en kritik halkanın aile olduğunu söyledi: "Araştırmalar, ebeveyn denetiminin düşük olduğu çocuklarda suç davranışlarının 2 ila 3 kat daha fazla görülebileceğini ortaya koyuyor. İhmal, istismar, tutarsız ebeveynlik ve aile içi şiddet en güçlü risk faktörleri arasında."

KATALİZÖR GÖREVİ

Yoksulluk ve mahalle dezavantajı gibi durumların tek başına suç nedeni olmadığını belirten Tepe, bu unsurların diğer olumsuz çevre şartlarıyla birleştiğinde süreci hızlandıran bir "katalizör" görevi gördüğünün altını çizdi. 10-11 yaş gibi geç çocukluk döneminde beynin dürtü kontrolü ve karar verme mekanizmalarının henüz olgunlaşmadığına dikkat çeken Tepe, bu dönemdeki madde kullanımının yıkıcı etkilerini şöyle aktardı: "Erken yaşta madde kullanımı öğrenme, dikkat ve bellek süreçlerini kalıcı olarak olumsuz etkiliyor. Küçük yaşta başlayanlarda bağımlılık riski, yetişkinlikte başlayanlara oranla birkaç kat daha fazla. Madde kullanımı genellikle okuldan uzaklaşma ve riskli akran gruplarına katılım ile eş zamanlı seyrediyor."

REHABİLİTASYON ODAKLI MODEL NEDEN ŞART?

Çocukların davranışlarını düzenleme becerilerini güçlendirmek için çok boyutlu terapi, ebeveyn eğitimi ve bilişsel davranışçı terapi yöntemlerinin şart olduğunu belirten Prof. Dr. Yeliz Kındap Tepe, uluslararası araştırmalara dayanan verilerle sözlerini şöyle tamamladı: "İyi yapılandırılmış rehabilitasyon programları, suçu tekrar etme oranını yüzde 20 ile 40 arasında azaltmaktadır. Bireysel ihtiyaçlara uygun planlanan, aileyi sürece dahil eden ve uzun vadeli destek sunan bu yaklaşımlar sayesinde çocuk adalet sisteminde 'ceza' anlayışı yerini 'rehabilitasyon ve yeniden topluma kazandırma' modeline bırakmalıdır." AA